

مرکز مجرب از امام صادق علیه السلام

اصول الفقه (تعالل و تراجیح)

فرق حكومت و تخصیص

جلسه ۴۱۰

استاد شفیعی

فرق حكومت و تخصیص اقسام حكومت:

حكومت یا به نحو توسعه است، یا به نحو تضییق.

از آنجا که نتیجه حكومت تضییقی و تخصیص، یکی است، باید فرق آن دو مشخص شود.

فرق حكومت با تخصیص:

۱. اخراج از باب حكومت، اخراج ادعایی است، و اخراج باب تخصیص، حقیقی است.

۲. بعد از ورود مخصص، عام بر عمومیت خود باقی می ماند. اما دلیل حاکم، با تصرف در عقد الوضع، نفس

موضوع را تضییق می کند، نه مراد از موضوع را؛ پس با ورود دلیل حاکم، ظهور محکوم، منتفی می شود.

مثال های حكومت:

حكم كثیر الشك

۱. شارع كثیر الشك را از تحت عموم شك، با خطاب «لا شك لكثیر الشك» تنزیلا خارج

نموده. این، مصداق تصرف در عقد الوضع است که دائره شك را تضییق، و كثیر الشك را

خارج کرده، پس دیگر احكام شك بر او حمل نمی شود.

۲. شك ماموم، با حفظ امام بر ركعات، بمنزله عدم الشك است این دسته از روایات، حاکم بر

ادله شك می باشند.

حكومت به نحو توسعه

قول «المتقی عالم» دلیل حاکم است بر اکرام علماء. این قول با تصرف در موضوع عالم، آن را توسعه

داده و متقی را ادعائاً عالم فرض نموده لذا احكام عالم بر متقی نیز جاری می شود. این حكومت، مصداق

حكومت به نحو توسعه است، که افرادی را تنزیلا شامل موضوع می کند.